

ГЕНЕРАЛ-МАЈОР РАНКО ЖИВАК
КОМАНДАНТ РВ И ПВО

Ове године су за потребе одржавања борбених система обезбеђена номинално duplo већа финансијска средства него претходних година. То је омогућило да склопимо одговарајуће уговоре за ремонт и набавку резервних делова из иностранства, чији ће се ефекти осетити следеће године, с обзиром на прилично дуге рокове за испоруку тих делова. Успели смо да одржимо ниво техничке исправности, што нам је и био примарни циљ. На основу свега тога, одржали смо потребну способност за контролу и заштиту суверенитета ваздушног простора Републике Србије.

МАНЕВАР КРОЗ ПРИОРИТЕТЕ

Други децембарски број „Одбране“ већ неколико година традиционално је везан за РВ и ПВО и 24. децембар, празник тог вида Војске Србије. Јавност је увек заинтересована за збивања међу ваздухопловцима и противавионцима, па смо првом човеку РВ и ПВО генерал-мајору Ранку Живаку и ове године пружили прилику да оцени достигнути ниво опремљености јединица и оспособљености пилота и ракеташа.

Опочетком ове године као најважнији задаци РВ и ПВО, поред наменских, истакнути су обучавање и побољшање исправности технике. Колико је заиста и учињено, с обзиром на веома мала финансијска средства издвојена за Војску и, посебно, РВ и ПВО?

– Ова два процеса представљају основу на којој се изграђују и заснивају оперативне способности РВ и ПВО. Без оспособљених људи и исправне технике не може се говорити о способности за извршавање наменских задатака. То су свакодневне активности трајног карактера, које се морају континуирано реализовати и које немају дефинисан крај, односно никад

нисмо у могућности да кажемо да смо све завршили, максимално оспособили људе и довели стање технике до оптимума. Оспособљеност и тренажу треба одржавати, стално проширивати и обнављати знања, јер у тој области нема стагнације – или напредујете, или назад ујете. Слично је и са техником: прописи јасно дефинишу рокове и циклусе радова на сваком борбеном систему и то се мора поштовати без изузетка.

У току 2015. године, у оквиру првобитно одобрених финансијских

средстава, дефинисали смо приоритете који су били усмерени на одржавање и изградњу наше способности за извршавање примарног задатка, а то је контрола и заштита суверенитета ваздушног простора Републике Србије. На основу извршене анализе и исказаних потреба, Влада Републике Србије доделила је додатна финансијска средства за потребе одржавања борбених система, првенствено ловачке авијације. Ове године за потребе одржавања борбених система обезбеђена су финансијска средства која су у номиналном износу дупло већа него претходних година. То је омогућило да склопимо одговарајуће уговоре за ремонт и набавку резервних делова из иностранства, чији ће се ефекти осетити следеће године, с обзиром на прилично дуге рокове за испоруку тих делова. Успели смо да одржимо ниво техничке исправности и да спречимо пад исправности појединих система, што нам је и био примарни циљ, а повећање исправности очекујемо током 2016. године.

На основу свега тога, одржали смо потребну способност за контролу и заштиту суверенитета ваздушног простора Републике Србије. Небо изнад Републике Србије било је безбедно, а целокупно кретање у ваздушном простору било је под пуном контролом снага РВ и ПВО и Контроле летења Србије и Црне Горе. Посебну пажњу посветили смо транспорту опасних материја кроз наш ваздушни простор, као и појачаним мерама безбедности у кризним моментима или приликом реализације значајних манифестација, као што је, на пример, био Министарски савет ОЕБС-а, који је одржан почетком децембра у Београду.

ОКва је старосна структура припадника РВ и ПВО, а посебно пилота борбених авиона у нашим ескадрилама?

– Постојећи број пилота је, према важећим стандардима, сагласан броју расположивих ваздухоплова. Старосна структура је начелно добра и повољна, а кад то кажем пре свега мислим на неповољну старосну структуру запослених у ВЗ „Мома Станојловић“. Ваздухопловни завод има изузетно велики значај за одржавање борбених

система, али нам људи одлазе у старосну пензију, при чему је врло тешко надокнадити знање и искуство оних који одлазе и наћи одговарајући кадар на тржишту.

ОДа ли сте задовољни резултатима недавне селекције за пилоте и уопште системом школовања будућих пилота у Војној академији? Како побољшати њихову летачку обуку ако имамо недовољан број школских летелица? Како се у том погледу показала „ласца“?

– Школовање будућих пилота реализује се по плану. Оно започиње одговарајућом селекцијом и избором најбољих. С обзиром на то да смо на последњој селекцији имали више кандидата него претходних година, било је могуће направити добар избор и могу да кажем да сам задовољан селекцијом. Добра селекција је потребан услов, али није једини за добру, квалитетну и безбедну летачку обуку. Уз добру селекцију потребан је и добар авион за почетну и основну летачку обуку, а то је свакако авион ласца, за који смо у другој половини 2015. године завршили преобуку дела летачког и техничког кадра и створили услове за пријем ових авиона из Техничког опитног центра у ескадриле РВ и ПВО. Преобука летачког и техничког састава, те завршетак производње и испитивања свих авиона ласца, значајан је напредак за РВ и ПВО у домену континуитета, квалитета, економичности и, на првом месту, безбедности летачке обуке.

ОРемонт и модернизација летелица и борбених система омогућили су побољшање њиховог квалитета, продужавање ресурса и одлагање расходовања, до кога ће једном, ипак, доћи. Како сте задовољни тим активностима и докле се у модернизацији може ићи, а да се не ослаби функционална оспособљеност вида?

– Ремонт и модернизација су уобичајени, прописани и неопходни поступци у току животног века сваког борбеног система. Циљ је да се на рационалан начин обнови ресурс и унапреде борбене могућности сваког борбеног система, и то радимо у границама технолошких могућности

и расположивих финансијских средстава на свим перспективним борбеним системима, самостално или у сарадњи са инопартнерима. У току су успешне модернизације радарских и ракетно-техничких средстава, а тендерска документација за модернизацију авиона Г-4 припремљена је за даљи поступак избора најповољнијег инопартнера. Тим модернизацијама постижу се два ефекта: побољшање борбених способности и продужење века употребе. За све борбене системе који нису перспективни за модернизацију и који се налазе на измаку свог радног века, тражи се могућност адекватне замене: сопственим развојем и производњом или набавком на страном тржишту. У том смислу развијен је и у Ушви Панчево произведен авион ласџа, који ће заменити старе авионе В-53 (ушва-75). Набавка осталих сложених борбених система (радар, транспортних ваздухоплова, борбених авиона и ракетних система ПВО) усмерена је на набавку са инотржишта, која је условљена низом фактора.

О Набавка нових лешелица одлаже се из године у годину. Да ли ће предстојећа 2016. година донети бољишак у шом погледу и хоће ли РВ и ПВО најзад добићи савремени хеликоптер и вишенаменски борбени авион?

– Оно што је сигурно, у 2016. години РВ и ПВО ће се опремити авионима ласџа, као и транспортним хеликопте-

рима Ми-17, који су уговорени и чија се набавка очекује у првој половини године. Набавка вишенаменских борбених авиона, као и других борбених система, континуирано се разматра, траже се оптимални и подношљиви модели набавке и они ће зависити од економских могућности Републике Србије. Тражимо оптимално и могуће решење, водећи рачуна о стању преосталих временских ресурса борбених система. Време нам по том питању није савезник и свесни смо да тај проблем морамо решити и одржати способност да у потпуности контролишемо и штитимо суверенитет свог ваздушног простора.

О Пријадници РВ и ПВО користиће сваку прилику да учествују на вежбама на којима пилоти могу да уброје налеи више. Како сће задовољни учешћем пријадника РВ и ПВО на овогодишњим вежбама, посебно са Румунима и у Русији?

– Вежбовне активности су најсложенији и најефикаснији облик оспособљавања пријадника РВ и ПВО. Реализујемо их на националном нивоу, као и у сарадњи са партнерским ваздухопловствима и са Истока и са Запада. Вежба са ваздухопловством Румуније „Air solution“ постала је традиционална и реализује се на двогодишњем нивоу. Садржај вежбе развија се и усложњава из године у годину, у складу са потребама и могућностима реализације.

Сарадња са Ваздушно-космичким снагама Руске Федерације изузетно је

добро развијена и креће се узлазном путањом. Током 2015. године крунисали смо је заједничком ваздухопловном вежбом „Братство авијатичара Русије и Србије 2015“ („БАРС-2015“). Приликом припреме и извођења ове вежбе заједно смо радили на планирању и организовању вежбовних активности и употребе ваздухопловних снага, као и на врло сложеном сегменту летачке обуке у домену ватрене подршке и пресретања циљева у ваздуху, закључно са дејствима по циљевима у ваздуху и на земљи. То је изузетно важан садржај обучавања, у којем смо стекли многа драгоцену искуства и подigli оспособљеност наших пилота, што ћемо наставити и у наредним годинама.

Изузетно сам задовољан свим реализованим вежбовним активностима у 2015. години и настојаћемо да нам то и даље буде приоритет и тежиште у домену међународне војне сарадње.

О И друга комјоненџа вида, односно ПВО, има проблема са заштарелим радарским и ракетним системима, којима су одавно исцекли ресурси. Модернизацијом се и шиу чине чуда, али се не може ићи у недоглед. Хоће ли ова година донети бољишак и да ли ће бити набављена нека нова средсџва и системи? Да ли је у хроничној бесџуалног одредељења за једну или другу комјоненџу, односно за, макар џрвременно, фаворизовање ПВО у односу на РВ?

– Ратно ваздухопловство и противваздухопловна одбрана је јединствен вид, а контрола и заштита суверенитета ваздушног простора Републике Србије, као трајни и свакодневни задатак, не препознаје никакве компоненте. Да бисмо могли да обавимо такав сложен и осетљив задатак стратегијског значаја, потребно је да у потпуности радарски контролишемо ваздушни простор (изнад Републике Србије и на прилазима граници) и да владамо свим информацијама шта се дешава у нашем окружењу и изнад наших глава. За то су нам потребни радарски ВОЈ. Било каква непозната летелица за коју се процени да представља потенцијалну претњу по безбедност Републике Србије мора бити пресретнута и визуелно иденти-

фикована пре одлуке о примени осталих мера заштите, укључујући и одлуку о њеном обарању. Нема обарања летелице ако не знамо о чему се ради и шта се у њој налази. За то нам је потребна авијација. Системи ПВО су крајње средство за заштиту суверенитета ваздушног простора, када се исцрпе остали поступци (праћење, приморавање на принудно слетање и сл.) које примењује маневарска снага у наведеном систему, тј. ловачка авијација. Ваздушни транспорт је капацитет који има свакодневну примену и у мирнодопским условима: од превозења снага ВС у Републици Србији, преко транспортне подршке снага ВС у мировним операцијама, до подршке цивилним структурама власти у случају природних и других несрећа и катастрофа, што се могло видети на делу у 2014. години (међаве, поплаве, клизишта, евакуација, дотур помоћи и сл.).

Дакле, никакве поделе и „фаворизовање неких компоненти“ нису и неће бити у разматрању. Способности ће се развијати сагласно значају и приоритету задатака које смо добили у надлежност, како у миру, тако и у случају потребе одбране Републике Србије од оружаног угрожавања споља.

О Ове године припадници 250. ракетне бригаде за ПВД нису проверили своје способности на полигону у Бугарској. Да ли ће следеће године имати више среће и оштри на бојно гађање?

– Учинили смо све да реализујемо бојно гађање ракетним системима ПВО на полигону „Шабла“ у Бугарској, али због става бугарске стране нисмо успели да га реализујемо. Гађање циљева у ваздуху је највиши и најсложенији садржај обуке и то нам је јако важно. Покушаћемо да обезбедимо услове за реализацију овог гађања тамо где то буде могуће.

О Ове године, срећом, није било потребе за учешћем припадника РВ и ПВО у помоћи цивилним становништву угроженом поплавама, као што је то био случај 2014. Ипак, један покушај да се спасе угрожен животи бебе завршио се трагично. Колико је паг хеликоптера осигурао трага код припадника вуда и да ли тај немис догађај

угрожава или оштрава свакодневни рад полицајаца?

– Наши задаци, поготово у домену трагања и спасавања, извршавају се у свим просторним и временским условима, у границама могућности и оспособљености посада и опремљености ваздухоплова. Тако је било целе 2014. године, од снежних међава у Војводини, преко поплава у Обреновцу и околини, до клизишта на западу и истоку Србије. Спасавали смо пре свега животе људи, из ваздуха, јер је то у већини случајева био једини начин да се до њих дође, у врло сложеним временским условима дању и ноћу. Сви људи,

као и Војске Србије и сваког грађанина Републике Србије. Најтеже је њиховим породицама и настојали смо и још увек настојимо да им пружимо сву неопходну помоћ и да им бар делимично ублажимо бол и патњу због губитка очева, супруга, синова и браће. Историја сваког ваздухопловства је више или мање обележена ваздухопловним удесима и жртвама, а наша ваздухопловна правила и прописи су буквално писани крвљу. Не постоји ваздухопловство у којем није било ваздухопловних удеса, нити постоји систем превентивних мера који ту могућност може искључити са апсолутном сигур-

и техничари и пилоти, на земљи и у ваздуху, пружали су свој максимум у жељи да помогну и спасу људске животе. Тиме смо се увек руководили, тако ћемо се понашати и у будуће, ако буде потребно да поново притекнемо у помоћ. Нажалост, у покушају да се још једном, по ко зна који пут, пружи помоћ и спаси један тек створени људски живот, стицајем несрећних околности дошло је до трагедије у којој смо, поред животно угрожене бебе и здравствених радника на свом хуманом задатку, изгубили и четворицу колега, дивних пријатеља, одличних пилота и летача и пре свега хуманих људи.

Наравно, то је био врло тежак ударац за све припаднике РВ и ПВО,

ношћу. Без обзира на ту сурову реалност, наш је задатак увек био и биће да предузимамо све мере да се такве трагедије и удеси не понављају.

О На крају, Ваша овогодишња порука припадницима вуда гласи...?

– Борба за висок степен безбедности летења и извршавања свих задатака ће нам, као и до сада, бити приоритет и у 2016. години. Поред доброг здравља, безбедност и заштита живота је моја жеља свим припадницима РВ и ПВО у 2016. години, уз честитке за предстојећи празник – Дан РВ и ПВО. ■

Душан ГЛИШИЋ
Снимили: Јово МАМУЛА,
Игор САЛИНГЕР и Жарко СКОКО